

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.IV.22.334/2016/3.

A tanács tagjai:

Dr. Baka András a tanács elnöke
Dr. Mészáros Mátyás előadó bíró
Dr. Kovács Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Gyurta Tibor Roland ügyvéd

Az alperes:

Budapesti Rendőr-főkapitányság

Az alperes képviselője:

Dr. Vecsey Tamás Zoltán jogtanácsos

A per tárgya:

személyhez fűződő jog megsértése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:

felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Ítéltábla 1.Pf.20.027/2016/3/II.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Fővárosi Törvényszék 65.P.20.687/2015/9.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet részben hatályon kívül helyezi és az elsőfokú ítéletnek a személyes szabadság védelméhez fűződő jog, továbbá a szabad véleménynyilvánítási jog megsértésének megállapításával kapcsolatos rendelkezéseit helybenhagyja, ezt meghaladóan a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Úgy rendelkezik, hogy a felek elsőfokú, másodfokú és felülvizsgálati eljárási költségeiket maguk viselik.

A le nem rótt 70.000 (hetvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illetékből 18.000 (tizennyolcezer) forintot a felperes köteles az államnak külön felhívásra megtéríteni, a fennmaradó 52.000 (ötvenkettőezer) forintot az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes ..-én, az .. a Kurucinfón, a Nemzeti Hírhálón, a Rendszerváltók Fórumán meghirdetett, az Európai Unióhoz való magyarországi csatlakozás elleni tiltakozásként kívánt demonstrálni, amelynek keretében az Európai Unió zászlajának elégetésére készült. Ennek érdekében a demonstráció tervezett helyszínén, a Kossuth tér központi parkolójában 18 óra 45 perckor az őt támogató néhány tucat ember kíséretében megjelent, majd megkísérelte a nála lévő, általa vásárolt EU zászló meggyújtását, amely azonban a viharos időjárás miatt csak részben sikerült, a zászlón kismértékű égési nyom keletkezett. A demonstráció helyszínén rendőri biztosítás volt jelen. A rendőrség már a Vértanúk terétől követte a felperest, miután a rendőrség is tájékozódott a tervezett demonstrációról. A zászló meggyújtásának megkísérlése után a helyszínen intézkedő rendőr-főhadnagy felszólította a felperest, hogy a cselekményt hagyja abba, aminek azonban a felperes nem tett eleget. Ez után az intézkedő rendőr közölte a felperessel, hogy előállítja az V. kerületi rendőrkapitányságra, a felperest intézkedése alá vonta, igazolta, majd a felperes ruházatának átvizsgálását követően a felperest előállították és a rendőrségen 19 óra 4 perctől 22 óra 21 percig fogva tartották. Kihallgatására később került sor. Az intézkedés során a felperessel szemben kényszerintézkedést nem alkalmaztak, miután a felperes nem tanúsított az intézkedéssel szemben ellenállást. Az intézkedés miatt a felperes panaszt emelt, az ügyész a panaszt alaposnak tartva, határozatában rögzítette, hogy a felperes cselekménye bűncselekményt nem valósított meg, legfeljebb a rendzavarás szabálysértési tényállását merítette ki. A felperessel szemben ettől függetlenül garázdaság vétsége miatt indult büntetőeljárás. A Pesti Központi Kerületi Bíróság 19.B. tanácsa V.37.082/2010/21. számú, 2012. január 13-án kelt ítéletével a felperest a garázdaság vétsége miatt emelt vád alól felmentette. Az ügyész fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 32.Bf. tanácsa 8240/2012/9. számú, 2012. november 4. napján kelt ítéletével az elsőfokú döntést megváltoztatva megállapította a felperes bűnösségét garázdaság vétségében és a felperest próbára bocsátotta, amelynek időtartamát egy évben jelölte meg. Mindezek után a Kúria Bfv.I.778/2014/4. számú, 2014. július 8-án kelt ítéletével a jogerős ítéletet megváltoztatva a felperest a garázdaság vétsége alól felmentette, megállapítva, hogy a zászló meggyújtásának megkísérlése ugyan erőszakos magatartásnak minősül, de nem kihívóan közösségellenes garázda magatartás. A Kúria megállapítása szerint a felperes cselekménye nem irányult a Magyar Nemzet nemzeti, etnikai, faji, vallási közösség méltóságának megsértésére, miután a Btk. 334. §-a által védett nemzeti jelkép megsértésének az Európai Unió jelképe nem minősíthető. A felperes a

kúriai döntés kézhezvételét követően 2015. február 18-án terjesztette elő keresetét.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] Ilyen tényállás alapján a felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az alperes előállításával és fogvatartásával személyiségi jogait, ezen belül személyes szabadsághoz fűződő jogát, emberi méltóságát és a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogát sértette meg. Kérte az alperes kötelezését 300.000 forint kártérítés megfizetésére is kötelezni. Az alperes a kereset elutasítását kérte, egyebek mellett az ötéves elévülési határidőre is hivatkozással, hivatkozva arra is, hogy az intézkedő rendőr a másodfokú bíróság jogi álláspontjának megfelelően minősítette a felperes cselekményét és annak következtében jogszerűen intézkedett a felperessel szemben, jogszerűen rendelte el a felperes előállítását, annak érdekében, hogy azzal a cselekmény abbahagyását elérje, majd rövid tartamú fogva tartás során igazoltatta és kihallgatta a felperest, amely törvényes intézkedésekkel nem sérült a felperes személyiségi joga.
- [3] A felperes vitatta a követelés elévülését, hivatkozva arra, hogy a Kúria végső döntéséig az elévülés nyugodott, mert a felperes csak azt követően érvényesíthette igényét, hogy a Kúria felmentette az ellene emelt vád alól, megállapítva vétlenségét.

Az első- és másodfokú ítélet

- [4] Az elsőfokú bíróság, részben helyt adva a felperes keresetének, megállapította, hogy az alperes megsértette a felperes személyes szabadsága védelméhez fűződő jogát, emberi méltóságát és szabad véleménynyilvánítási jogát azzal, hogy 2009. június 7-én előállította, 19 óra 4 perctől 22 óra 21 percig szabad mozgásában korlátozva fogva tartotta. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította, a felperest 18.000 forint kereseti illeték megfizetésére kötelezte, továbbá az alperest a felperes javára 50.000 forint ügyvédi munkadíj, mint elsőfokú perköltség megfizetésére kötelezte. Az elsőfokú bíróság álláspontja szerint a személyhez fűződő jog megsértése a Ptk. 75. és 76. §-ai alapján megállapíthatóak, ugyanakkor a felperes a szubjektív kártérítési igényét már az elévülési határidőn túl terjesztette elő, jöllehet azt az általános elévülési határidőn belül érvényesíthette volna. Ezért megállapította a Ptk. 324. §-a alapján, hogy az öt év után benyújtott kártérítési igény elévült, amely követelés bírói úton már nem érvényesíthető, ezért ezt a kérelmet elutasította.
- [5] A peres felek fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatta és a személyhez fűződő jog sérelmének megállapítására irányuló keresetet is elutasította.

Mellőzte az alperes perköltségben marasztalását és kötelezte a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek 30.000 forint elsőfokú perköltséget, valamint 22.500 forint másodfokú perköltséget és térítsen meg az államnak 36.000 forint kereseti és 72.000 forint fellebbezési illetéket. A jogerős ítélet álláspontja szerint az alperes intézkedése nem sértette a felperes emberi méltóságát, az intézkedés indokolt és jogszerű volt, annak során az intézkedő rendőr nem tanúsított olyan magatartást, amely a felperest emberi mivoltában megalázta volna, ezt a felperes sem állította. Az előállítás során a felperessel szemben kényszerítő eszközt a rendőr nem alkalmazott és az intézkedés időtartama a rendőrségi törvényben meghatározott időtartamot nem haladta meg, ezért ezen intézkedések nem voltak jogellenesek, így nem valósították meg a személyhez fűződő jog megsértését sem. Mindezek miatt a felperes a Ptk. 84. § (1) bekezdésében foglalt objektív jogkövetkezmények alkalmazását sem igényelhetette. A jogerős ítélet azt is megállapította, hogy az intézkedő rendőr azon döntése, hogy a felperessel szemben intézkedett a demonstráció során, nem volt kirívóan okszerűtlen döntés, figyelemmel arra, hogy az eljáró bíróságok is csak rendkívül kiterjedt és alapos jogértelmezést követően jutottak el oda, hogy a felperes bűnössége nem állapítható meg. Emiatt nem állapítható meg az alperes felróhatósága sem, ami a kárigény teljesítését kizárja.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A jogerős ítélet ellen a felperes nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és a módosított keresetének megfelelő, annak teljes körben helyt adó határozat meghozatalát kérte. Ezen belül tehát kérte annak megállapítását, hogy az alperes az előállításával, majd fogvatartásával szabad véleménynyilvánításhoz, a személyes szabadsághoz fűződő jogát és emberi méltóságát megsértette, továbbá kérte az alperest 300.000 forint nem vagyoni kár megtérítésére is kötelezni, annak 2009. június 7-étől járó kamataival együtt. A felperes állította a hivatkozott BH döntések alapján, hogy a követelése nem évült el, mert a Kúria felmentő ítéletéig az elévülés nyugodott és azt követően egy éven belül érvényesítette igényét. Állította, hogy a magatartása a demonstráció során nem volt olyan, amely megalapozta volna vele szemben a rendőri intézkedést, azaz a rendőri intézkedés összességében jogellenes volt, amely sértette személyiségi jogait.
- [7] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [8] A felülvizsgálati kérelem részben alapos. A tényállás alapján megállapíthatóan az alperes intézkedő rendőre a felperest a demonstráció abbahagyására szólította fel, majd a felperest a

demonstráció helyszínéről eltávolította és a felperest a rendőrségre előállította. Ez objektíve megakadályozta abban a felperest, hogy az Alaptörvényben is biztosított véleménynyilvánítási jogával éljen. Az ugyanis, hogy a felperes az EU zászló elégetésével kívánt tiltakozni az EP parlamenti képviselőválasztás ellen, azaz az EU ellen egyértelműen véleménynyilvánításnak minősülő magatartás volt. Az intézkedő rendőr ebben a felperest megakadályozta és ez az objektív akadályoztatás önmagában megvalósította a véleménynyilvánítási jog sérelmét. Azzal, hogy az intézkedő rendőr a felperest a demonstráció helyszínéről eltávolította, előállította, majd a rendőrkapitányságon fogva tartották, objektíven nem vitásan ugyancsak sérült a felperes személyes szabadsága is és miután a felperes bűncselekményt nem követett el, a személyes szabadság megsértése egyben jogellenes is volt. E jogellenesség megállapítása független attól a kérdéstől, hogy a rendőrség intézkedése egyben felróható-e. Ezért a Ptk. 84. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogsértés megállapítását a felperes objektív tényként, alanyi jogon igényelheti, függetlenül az alperes esetleges vétkességétől. Az emberi méltóság megsértése ugyanakkor valóban nem állapítható meg, miután nem vitásan a rendőri előállítás során a felperessel szemben kényszerítő eszközt nem alkalmaztak és arra nem is volt szükség, miután a felperes semmilyen ellenállást nem tanúsított, továbbá az sem állapítható meg, hogy a fogva tartás során sérült volna a felperes emberi méltósága.

- [9] A nem vagyoni kárigényt azonban jogszabálysértés nélkül utasította el a jogerős ítélet. A másodfokú bíróság álláspontjával szemben megállapítható, hogy a felperes kárigényét az elévülési idő eltelte után terjesztette elő és nem állapítható meg az elévülés nyugvása sem. A Ptk. 326. § (2) bekezdése szerint az elévülés nyugvása akkor állapítható meg, ha a követelést a jogosult menthető okból nem tudja érvényesíteni. Ez azt jelenti, hogy a jogosult akár objektív, akár szubjektív okból el van zárva attól, hogy a követelését érvényesítse. Önmagában az, hogy a rendőri intézkedést követően megindult büntetőeljárásban megállapítják-e a károsult bűnösségét vagy sem, illetve az, hogy megindult a károsulttal szemben a büntetőeljárás, a károsultat sem objektív, sem szubjektív módon nem zárja el attól, hogy az igényét a rendőrséggel szemben érvényesítse, mert a személyhez fűződő jog megsértése és az abból eredő igények érvényesítése nem függ a büntetőeljárás eredményétől. Nem azért érvényesíthet igényt a felperes a rendőrséggel szemben, mert a bíróság a bűnösségét nem állapította meg, hanem azért, mert az alperes megsértette a személyhez fűződő jogait. A felperes az intézkedéseket követően tudta, hogy igényét kivel szemben érvényesítheti és nyilvánvalóan tudatában volt a felperes annak is, hogy bűncselekményt nem követett el. A jogerős ítéletben felhívott eseti döntések polgári jogi igények érvényesítésével kapcsolatban minősítettek előkérdésnek folyamatban lévő más polgári pereket,

amelyek a polgári jogalap megalapozását célozták. A büntetőeljárás eredményétől a jogsértés miatti igényérvényesítés nem függött, azaz a büntetőeljárás eredménye a követelésnek nem volt „előkérdése”. Tévesen hivatkozott arra a felperes, hogy a Pp. 4. § (2) bekezdése alapján kell az elévülés nyugvását megítélni, ugyanis a büntetőeljárásban meghozott ítélet teljes mértékben előkérdése volt a felperes keresetének megítélésének. A polgári perben fel sem merült annak lehetősége, hogy a polgári bíróság a büntető ítélettel szemben megállapítsa azt, hogy a terhelt nem követte el a terhére rótt bűncselekményt, azaz a Pp. 4. §-ára való hivatkozás téves jogi indok. Miután a követelés elévülése megállapítható, már nem volt értékelhető az, hogy egyébként az alperessel szemben a kártérítés valamennyi feltétele megállapítható-e, ugyanis az elévült követelést érdemben vizsgálni már nem lehetett és nem is kellett.

Az alkalmazott jogszabályok és az alkalmazott joggyakorlat

[10] Ptk. 75. §, 76. §, 84. §, 339. §, 324. §

Budapest, 2017. május 24.

Dr. Baka András s.k. a tanács elnöke, Dr. Mészáros Mátyás s.k.
előadó bíró, Dr. Kovács Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

Vné

tisztviselő